

Skalbaggar från rikkärr i Norrbotten

STIG LUNDBERG

Introduktion

I samband med projektet för rikkärrsinventering genomförde länsstyrelsen i Norrbotten sommaren 2006 en insektsinventering. I de använda fällorna fångades en stor mängd skalbaggar, vilka här redovisas.

Material och metod

Sammanlagt 60 stycken fällor placerades ut på 15 lokaler, samtliga rikkärr. I de flesta fall placerades fyra fällor på varje lokal, två undantag finns med tre fällor på en lokal samt en lokal med fem fällor. Tiden de olika fällorna var ute varierar något (Tab. 1). Fältarbetet ansvarade Linda Johansson för som tillsammans med övrig fältpersonal under rikkärrsinventeringen skötte utsättning och inhämtning av fällorna.

Som fälla användes hängrännor av plast som var ca en halvmeter lång och med en plastburk på ömse sidor om rännan (Fig. 1). Rännorna placerades i tuvor, företrädesvis vitmossdominerade tuvor och gärna då rostvitmossa, som med sitt kompakta växtsätt gör att man kan staga fast rännan på ett tillfredsställande sätt (Fig. 2). All artbestämning har gjorts av författaren.

Följande 15 lokaler undersöktes (Tab. 1): (1) Hällnäsmynnen, 1 km SO Storön; (2) myr 1 km SO Hissatillviken, 1,5 km S Storön; (3) myr i Käll- och Mjöträskens naturreservat, 4 km SO Sangis; (4) myr 600 m N Marabacken-Notvikrå naturreservat, 2

km SO Sangis; (5) myr i Marabacken-Notvikrå naturreservat, 2,5 km SO Sangis; (6) myr 1,5 km NV Bredviken, 6 km SO Sangis; (7) myr i Säivisnäs naturreservat, 8 km SO Sangis; (8) myr N Svarthällbergets naturreservat, 4,5 km SSO Sangis; (9) myr 1 km O Svedjan, 2 km N Norra Prästhalm; (10) myr på Fällberget, 1,5 km NNV Norra Prästhalm; (11) myr 500 m V Fällberget, 1,5 km NNV Norra Prästhalm; (12) Rörmyran, 4 km VSV Ängesbyn; (13) myr 700 m NO Kullerberget, 4 km V Ängesbyn; (14) myr 200 m O Kjukmyran, 14 km V Långträsk; (15) myr i Armasjärvi naturreservat, 11 km SSV Övertorneå.

Resultat

Två nya skalbaggsarter för faunaprovinzen Norrbotten har påträffats, bläddrejordloppan *Longitarsus nigerrimus*, tidigare bedömd som missgynnad, återfanns på sju lokaler i totalt 19 exemplar och kortvingen *Lathrobium fennicum* återfanns i ett exemplar på lokal 5. Den rödlistade praktsammetlöparen bedömd som sårbar, Norrbottens landskapsinsekt, har noterats på två lokaler. Ytterligare en rödlistad art har noterats, knäpparen *Ampedus suecicus*, vilken bedöms som missgynnad.

Artlista

Siffrorna efter varje art anger lokal nr:antal individer. Nomenklaturen följer Lundberg (1995).

Carabidae - jordlöpare

Agonum ericeti 5:12 9:7 10:13 11:5 13:7 15:1

Tabell 1. Antal fällor per lokal samt det antal dagar som fällorna varit utomhus. Två av fällorna på lokal 15 plockades in några dagar senare. Koordinatangivelsen anger en mittpunkt med utgångspunkt från fällorna, inte objektets mittpunkt.

Lokal nr	Objekt-ID	Antal fällor	Antal dagar	Start	Slut
1	25M2G36	4	34	20060607	20060710
2	25M2G40	4	34	20060607	20060710
3	25N5A31	4	40	20060608	20060717
4	25N5A30	4	39	20060609	20060717
5	25N5A33	4	40	20060609	20060718
6	25N4A36	4	43	20060607	20060719
7	25N4A41	4	41	20060609	20060719
8	25N4A31	4	41	20060609	20060719
9	25L5I33	4	34	20060620	20060723
10	25L5I35	3	34	20060620	20060723
11	25L5I36	4	34	20060620	20060723
12	25L1G30	5	34	20060621	20060724
13	25L2G31	4	34	20060621	20060724
14	24J2J31	4	36	20060621	20060726
15	26M5J30	4	35	20060622	20060726

Agonum fuliginosum 6:1 8:1
Agonum gracile 2:1 4:1 7:1 8:1 12:1
Agonum muelleri 10:3 13:2
Agonum munsteri 7:1
Amara nigricornis 10:1 14:3
Bembidion quadrimaculatum 9:2
Calathus melanocephalus 14:1
Calathus micropterus 8:2 9:2 11:2 13:1 14:2
Carabus glabratus 11:1
Carabus violaceus 5:3 9:3 10:6 13:9 14:2 15:1
Chlaenius costulatus 7:1 12:2
Cychrus caraboides 14:1
Elaphrus riparius 3:1
Harpalus latus 6:1 11:1
Notiophilus germinyi 4:1 9:1
Patrobium assimilis 4:1
Pterostichus crenatus 9:1
Pterostichus nigrita 5:1 7:1 10:1 13:3 14:1
Pterostichus rhaeticus 3:1
Pterostichus strenuus 10:2 11:1 12:11 14:1

Dytiscidae - dykare

Agabus congener 2:1 7:2 10:1 13:1
Agabus fuscipennis 7:6
Agabus labiatus 9:1
Agabus lapponicus 10:1 12:1
Hydroporus fuscipennis 3:1 6:1
Hydroporus nigrita 14:4
Ilybius fenestratus 1:1
Rhantus grapii 4:5 5:1 6:1 7:2 8:1

Helophoridae

Helophorus glacialis 12:1

Hydrophilidae - palpagggar

Cercyon borealis 4:40 5:7 6:3 7:1 8:22 11:2
 14:226 15:1
Cercyon impressus 4:14
Enochrus affinis 1:1 9:1
Hydrobius fuscipes 8:3 10:1
Megasternum obscurum 14:1

Histeridae - stumpagggar

Margarinotus striola 11:2

Ptilidae - fjädervingar

Acrotrichus insularis 2:1

Leiodidae - mycelagggar

Catops alpinus 5:1 13:1
Catops nigrita 4:1 6:1 14:1
Choleva lederiana 11:1
Leiodes sileciaca 11:1
Sciodrepoides watsoni 4:164 5:77 6:152 8:55
 9:23 10:23 11:6 13:5 14:7 15:2

Silphidae - asagggar

Nicrophorus vespilloides 2:1 4:101 5:68 6:46
 7:2 8:18 9:9 10:33 11:9 12:2 13:20 14:12
 15:13
Phosphuga atrata 4:2

Staphylinidae - kortvingar

Aleochara fumata 13:1 15:1
Aleochara moerens 11:1 15:2
Anotylus rugosus 8:1
Atheta (A.) boleticola 14:2 15:1
Atheta (A.) crassicornis 4:2 14:19 15:2
Atheta (A.) harwoodi 11:2
Atheta (A.) strandiella 6:3
Atheta (Alaobia) gagatina 11:1 14:16
Atheta (Lypoglossa) lateralis 5:1
Atheta (Microdota) subtilis 11:1 14:9
Atheta (Mocyta) fungi 14:8
Atheta (Xenota) myrmecobia 5:1 6:5 14:7
Bolitochara pulchra 14:1
Bryaxis bulbifer 2:1 5:1
Bryoporus cernuus 4:3 5:1 6:2 8:1 11:1 14:2
Calodera riparia 8:1
Deliphrum tectum 14:4
Dinaraea angustula 6:1
Drusilla canaliculata 5:1 6:1 14:1
Erichsonius cinerascens 1:1 2:1 5:1 10:1
Euaesthetus ruficapillus 4:1
Eusphalerum lapponicum 5:4
Eusphalerum minutum 4:1
Gabrius appendiculatus 5:1

Gabrius expectatus 2:1 14:1
Gymnusa brevicollis 1:1
Gymnusa variegata 4:1 7:2
Ischnosoma longicorne 6:1
Ischnosoma splendidum 3:1 4:12 5:26 6:4 7:3
 8:1 9:4 10:4 11:4 13:2 14:3
Lathrobium fennicum 5:1
Megarathrus depressus 14:1
Megarathrus sinuato-collis 14:2
Mycetoporus lepidus 15:1
Myllaena dubia 2:1
Myllaena minuta 1:1 2:1
Nudobius lentus 12:1
Ochtheophilum fracticorne 11:1
Olophrum rotundicolle 3:1 4:1 5:2 9:2
Oxypoda funebris 1:1
Oxypoda procerula 13:3
Paederus riparius 6:1 7:1 12:6 14:1
Philhygra gyllenhalii 7:1
Philonthus addendus 11:2 14:4
Philonthus debilis 1:1 8:1
Philonthus lederi 8:5 14:4
Philonthus nigrita 1:1 2:1 4:1 5:1
Philonthus puella 14:2
Philonthus succicola 4:7 5:1 8:2 11:2 14:6

Figur 1. Insamlingen av insekter skedde med hjälp av hängrännor. På båda sidor om hängrännan placerades en plastbehållare fylld med vatten och glykol, vilken fungerade som uppsamlare för insekterna.

Philonthus varians 4:1 5:1 14:1
Platydracus fulvipes 11:1 14:8
Pselaphus dresdensis 9:1
Quedius boopoides 7:1
Quedius molochinus 11:3 15:1
Quedius subunicolor 4:1 5:1 6:1 7:5 8:3 9:1
Scaphisoma agaricinus 9:3 10:1 11:1 14:2
Schistoglossa aubei 2:1
Sepedophilus immaculatus 6:1 9:3 10:3
Sepedophilus littoreus 5:1
Sepedophilus testaceus 11:1
Staphylinus erythropterus 3:1 4:8 5:9 8:5 9:2
10:7 11:7 13:4 14:7 15:4
Stenus argus 8:6
Stenus clavicornis 8:3 9:1
Stenus junco 8:3
Stenus melanarius 2:1 4:1 6:3 7:5 8:1
Stenus palustris 4:2 6:1 8:7 9:1 12:1
Stenus scrutator 6:1 7:1
Stenus tarsalis 8:1
Tachinus laticollis 14:1
Tachinus marginellus 14:1
Tachyporus transversalis 4:1 9:1
Tyrus mucronatus 10:1
Xantholinus tricolor 10:2 13:1

Zyras collaris 4:1 8:1 9:1 13:2
Zyras humeralis 11:1

Scirtidae - mjukbaggar

Cyphon padi 1:73 2:261 3:5 4:2 5:14 6:80 7:27
8:2 9:1 12:3 15:1
Cyphon pubescens 7:12
Cyphon punctipennis 5:1 6:1 7:2
Cyphon variabilis 1:3 2:19 3:1 5:4 6:7 8:1

Scarabaeidae - bladhorningar

Aphodius depressus 8:1
Potosia cuprea 1:1 2:7 3:4 4:15 5:45 7:12 9:10
10:40 11:19 12:9 13:34 14:12
Trichius fasciatus 4:2 15:7

Lucanidae - ekoxebaggar

Platycerus caprea 5:1 10:1 14:1

Lycidae

Dictyopterus aurora 11:3

Cantharidae - flugbaggar

Absidia schoenherri 3:2 13:1 14:1 15:1

Figur 2. Fällorna placeras ofta i tuvor där de med hjälp av vitmossornas kompakta karaktär lätt kunde stagas upp.

Cantharis paludosa 3:2 5:3 6:11 8:2 10:3 11:1
12:2 13:1 14:3 15:1

Cantharis rufa 1:1 2:1 4:6 5:2 6:4 7:1 8:4 9:1
10:1 11:2 14:1

Podabrus lapponicus 4:1 7:1 8:1

Rhagonycha limbata 7:7 8:1 10:3 11:1 14:2

Elateridae - knäppare

Actenicerus sjaelandicus 4:1 5:4 9:3

Ampedus balteatus 10:1

Ampedus pomonae 10:1 12:1

Ampedus pomorum 7:1 11:1

Ampedus suecicus 12:1

Ampedus tristis 11:3

Dalopius marginatus 8:1

Eanus costalis 6:1 14:1

Selatosomus impressus 4:1 10:6 11:1

Selatosomus melancholicus 9:1

Sericus brunneus 1:1 4:1 5:8 10:3 11:5 12:1
14:1

Byrrhidae - kulbaggar

Cytilus auricomus 5:1 8:1

Byrrhus fasciatus 6:3

Byrrhus pilula 13:1

Melyridae - borstbaggar

Dasytes niger 4:1 5:2 8:1

Nitidulidae - glansbaggar

Epuraea aestiva 14:1

Epuraea opalizans 1:25 2:16 4:2 5:13 6:3 7:9
9:3 10:2 12:3 15:1

Glischrochilus quadripunctatus 14:1

Nitidula bipunctata 14:1

Soronia grisea 5:1 6:2 7:1 11:1

Phalacridae - sotsvampbaggar

Phalacrus substriatus 8:2 11:2 12:1 14:1 15:1

Rhizophagidae - barkglansbaggar

Rhizophagus ferrugineus 5:1

Cryptophagidae - fuktbaggar

Atomaria hislopi 11:2

Atomaria nigrirostris 1:1

Cryptophagus instabilis 14:1

Cryptophagus setulosus 9:1 11:2 14:2

Coccinellidae - nyckelpigor

Calvia quatuordecimguttata 6:1

Coccinella hieroglyphica 5:3 10:3 15:1

Hippodamia tredecimpunctata 13:1

Scymnus haemorrhoidalis 4:1

Scymnus nigrinus 14:1

Corticariidae - mögelbaggar

Corticaria rubripes 4:1

Corticaria gibbosa 4:6 15:1

Corticarina fuscata 3:1 4:1 9:1 11:2

Latridius variolosus 4:1

Latridius rugicollis 6:3

Cisidae - svampborrare

Octotemnus glabriculus 11:1

Cerambycidae - långhorningar

Anoplodera virens 10:1 11:1

Rhagium mordax 14:2

Chrysomelidae - bladbaggar

Aphthona erichsoni 5:22

Chaetocnema sahlbergii 4:1 5:3 6:1 10:1 11:2
13:1 14:3

Lochmaea caprea 4:7 5:8 7:1 8:12 9:2 10:3
11:2 14:3

Longitarsus holsaticus 2:9 4:11 5:8 6:1 8:1

Longitarsus nigerrimus 1:4 2:2 5:2 6:2 7:2 8:3
9:4

Lythararia salicariae 2:9 4:2 5:16 6:23 7:3 8:2
10:1 14:4

Plateumaris sericea 5:2

Curculionidae - vivlar

Bagous frit 1:2 2:1 4:2 5:12 9:1 12:2 13:1

Brachygonus echinatus 1:1

Cryptorrhynchus lapathi 6:1 8:3

Grypus equiseti 5:12 14:2

Hylastes cunicularius 14:1

H. brunneus 14:3

Hylobius abietis 10:1 11:2 14:6

Hypera pedestris 7:1

Limnobaris dolorosa 3:3 4:1 5:2

Limnobaris t-album 2:5 7:2 13:1
Otiorrhynchus nodosus 13:1 14:1
Phytobius velaris 6:1

Tack

Jag vill tacka naturvårdsenheten på länsstyrelsen i Norrbottens län, för att jag fått disponera materialet. Även Linda Johansson för arbetet med insamling och bearbetning av materialet.

Citerad litteratur

Lundberg, S. 1995: *Catalogus Coleopterorum Sueciae*. Naturhistoriska riksmuseet & Entomologiska föreningen i Stockholm.

Författarens adress:

Stig Lundberg, stiglundbergnb@gmail.com
Rektorsgatan 5, 972 42 Luleå

English title: Beetles (Coleoptera) from rich fens in the Norrbotten province.